DAILY ارادہ

د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپاڼه

سال تاسیس ۱۳۷۹هـ ش

سال سوم شماره پنجاه و سوم
شماره مسلسل ۱۳۳
سه شنبه ۲۷ حوت ۱۳۸۱ هـ ش
۱۵محرم الحرام ۱۴۲۴ هـ.ق
18 March 2003

PROPERTY OF ACKU

AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER A.M.R.C

د افغانستان د سیاسي رغونې لپاره نړیوال کنټرول

د افغانستان د مالیې وزیر ښاغلي اشرف غني احمدزي د افغانستان کلنۍ بودیجه نړیوالو مرسته ورکوونکو هېوادونو او ټولنو ته اعلان کړه.

په هغه غونډه کې چې د بلجیم په پلازمینه بروکسل کې جوړه شوې وه موخه یې له افغانستان د حکومت له بودیجې سره د مرستې کول و.

دغه غونډه په داسې وخت کې کیږي چې پر عراق احتمالي برید د افغانستان سره د مرستو بهیر له اندیښنو سره مخ کیږي.

باشنده گان کمپ کچه گړی:
یکسال دیگر برای ما مهلت داده شود

مهاجرین کمپ کچه گړی واقع در پاکستان گفته اند که بخاطر حل مشکلات شان، برای آنها یکسال دیگر اجازه اقامت در محل سکونت فعلی شان داده شود.

سال گذشته برای این مهاجرین از طرف حکومت پاکستان شش ماه وقت داده شده بود تا به افغانستان 'باز گردند. اما به ویرانه ها مبدل گردیده است.

مهاجرین میگویند که در کشور شان تا هنوز امنیت تامین نگردیده و محل بود و باش و سکونت آنها نیز

آنها از ملل متحد خواسته اند تا به قناعت حکومت پاکستان بپردازد که کمپ کچه گړی را تا یکسال دیگر تخریب ننماید

د انفجاراتو اوښتونکی خدای په ډاګه
سرمقاله

راځئ د نیاګیو په اینولو سره خپل وطن زرغون کړو

دادی د ژمي سره هوا ورو ورو خپل خای ترمي او ملایسي هوا ته پریږدي او ورو ورو د وطن نه غرونو او دښتو څخه د واورې سپینه پرستن تونیږي. د پسرلي ترې شمال د هېواد دښتو پیدیږو ته د نوي ژوند سه ورکوي. په هېواد کې د سپرلي زمي واورو او بارانونو د دوامداري وچکالۍ د پای ته رسیدو ته پیدا کړي او انشاء الله راتلونکي کال به زمونږ د دردېدلو او خوږېدلو هېوادوالو نېسره د پریمانې او ودانې کال وي. دا خکه هغه خمکې چې د دوامداري وچکالۍ نه املې شوې پرتې وې د کرکیلې ور به وګرځي او په دې توګه به دوامداره نیستي او ندارې پای ته ورسیږي

ـه بلې خوا زمونږ د هېواد زیات باغونه او نورې زینتي ونې چې د اویو د نشتوالي نه املې وچې شوې او نه منځه تللې وې د هغو پر خای د نورو باغونو د جوړولو او زینتي ونو د کینولو ضرورت زیات احساسیږي خکه همدغه باغونه او زینتي ونې چې نه یوې خوا بې زمونږ د خلکو د میوو دانو ارتیا پوره کولې او نه بلې خوا یې وطن ته خانګړې ښکلا ورېښلې وه او د چاپیریال نه پاک ساتلو سره یې نه حده زیاته مرسته کوله

زمونږ تاریخي هېواد ګران افغانستان خو هسې هم د طبیعي خنګلونو د شتوالي نه املې ښکلي او ښائیسته دی خو باغونو او زینتي ونو یې دغه ښکلا خو برابره ور زیاته کړې وه. خو تر چې دغه کمې احساسیږي نو د ټولو هېوادوالو وظیفه ده چې د پسرلي په راتګ سره نه منځه تللي باغونه بیا ودان او د وچو شوبو زینتي ونو پر خای نورې ونې کینوي او خپل هغه مسوولیت سرته ورسوي چې په دې اړه ورنه متوجه دی.

که خه هم موږ باور لرو چې زمونږ هېوادوال د خپل هېواد نه ښکلا سره زیاته مینه لري او په دې پوهیږي چې د وطن ښکلا او سمسورتیا ددوی نه ژوند سره مستقیم ارتباط لري خکه خو نو د کابل د ښار په زیاتو سیمو کې د خرڅلاو نېسره نیالګي خای پر خای کړای شوي او نه یوې ورځې څخه بې بلې ورځې ته را نیوونکي زیاتیږي چې ددوی دغه احساس موږ ته ډاډ راکوي چې ډېر ژر به موږ وطن یو خل بیا د خمکې پر مخ د ثانې جنت مثال تر لاسه او له نیري نیري ملکونو څخه بې سیلانیان لکه د پخوا په شان تندارې ته راځي.

دا د هر افغان ملي وظیفه ده چې د وطن په سمسورتیا او زرغونولو کې د خپل وس او توان په اندازه برخه واخلي که خوک د باغونو د ودانولو توان او امکانات لري هغوی دې باغونه جوړ کړي او که خوک د نورو زینتي ونو او بوټو د کینولو امکانات لري هغه دې په دې برخه کې خپلې هلې خلې او وندې اخستنه نه دریغوي خکه زمونږ د ټولو په ګډو هلو خلو دغه نیمګړتیا نه منځه تللې او وطن مو یو خل بیا خپله پخوانۍ ښکلا او سمسورتیا تر لاسه کولای شي. نو راځئ چې نه همدې ورځې څخه زمنه وکړو چې د خپلو امکاناتو په صورت کې به په دغه ملي کمپاین کې فعاله برخه اخلو او په دې توګه به خپل ملي مسوولیت سرته رسوو.

په خوست کې ایتالویان ځای پر ځای کړي

د افغانستان په جنوبي ولایت خوست کې د امریکایي ځواکونو پر ځای د ایتالوي ځواکونو ځای کېدل شروع شول.

پنځه سوه ایتالوي ځواکونو ځای پر ځای شوي دي. دغه ځواکونه به په سیمه کې د پوځي چارو تر څنګ د بیا رغونې چارې هم پر مخ تر اوسه په دغه ولایت کې بیایي.

انفجارات در کندهار

به ادامه انفجارات قبلی دیروز انفجار دیگری در شهر کندهار رخ داد. طی چند هفته اخیر این چندمین انفجاری است که در آن ولایت به وقوع می پیوندد.

گر چه در رابطه به تلفات جانی و خسارات مالی ناشی از این انفجار چیزی گفته نشده است، اما مقامات امنیتی ادعا کرده اند، که به اتهام دست داشتن در انفجارات اخیر دوازده تن را که اشتباه میرود از افراد وابسته به طالبان باشند دستگیر نموده اند.

اگر مسوولین میدانستند که آب دادن ثواب دارد، مسلماً در صدد احیای شبکه آبرسانی از کار افتاده شهر و یا به قولی "باز سازی" آن بر می آمدند. راست گفته اند که گاهی سوار از دل پیاده و سیر از دل گشته نمی آید.

د راجرکینګ نوی خرګندونې

په افغانستان کې د امریکا یې ځواکونو ویاند ډګروال راجرکینګ ویلي دي چې په عراق برید وشي کیدلای شي دوی د القاعدې او طالبانو له ورو نښتو سره مخامخ شي خو دا نښتې به دوامداره او ستړي نه وي.

باور لري چې په عراق پوځي یرغل شروع شي نو په ټول هېواد، په ځانګړې ډول په سویل لودیزو سیمو کې به په امریکایي او بهرنیو ځواکونو بریدونه شروع شي خو راجرکینګ ددې اندیښنو په ځواب کې ویلي چې دوی د هر ډول بریدونو تدابیر نیولي دي.

بهرنی مهم خبرونه

وضعیت موجوده وقوع جنگ را هوشدار میدهد

مسوول اداره بین المللی انرژی محمد البرادی فاش ساخت که ایالات متحده به وی مشوره داده است تا مفتشین سلاح را از عراق خارج سازد.

البرادی گفت وی این هشدار ایالات متحده را دیشب بدست آورده. بلا درنگ رئیس شورای امنیت و همچنان سر منشی ملل متحد را در جریان قرار داده و خواهان هدایت گردیده است. از آنجاییکه وضعیت موجود احتمال جنگ قریب الوقوع را هوشدار میدهد. البرادی در مورد مصونیت هئیت های باز رسان سازمان ملل در عراق ابراز نگرانی کرده افزود هنوز هم امید آن را دارد که از جنگ جلوگیری شود

امریکا، بریتانیا و هسپانیا می خواهند جهان را غرق کنند

وزیر اطلاعات عراق سید الصحف با نکوهش مذاکرات سه جانبه در جزیره ایزورس، ایالات متحده، هسپانیا و بریتانیه را متهم نمود که قوانین بین المللی را زیر پا نموده اند.

سید الصحف گفت که من این اجلاس را جلسه آنانی می شمارم که خود غیر قانونی اند. مقامات این سه کشور می خواهند جهان را با سلسله یی از دورغها غرق سازند.

آنان برای اجرای یک عمل ساده لوحانه عجله دارند، آنکه اکنون برای همه معلوم شده است که عراق عاری از سلاح کشتار جمعی است. هراس آنان از آن جهت است که در ادعاهای خود ناکام شده اند. الصحف گفت که این سه کشور نتوانسته اند که هیچ گونه سندی را که وجود سلاح کشتار دسته جمعی در عراق را ثابت سازد، ارایه کند.

په عراق جنګي حالت اعلان شو

د عراق ولسمشر صدام حسین په هېواد کې د جنګي حالت اعلان وکړ.

له اعلان وروسته په بغداد کې دعادي ژوند حالت په چټکۍ سره بدل شوي دی.

دوزارتو مامورین خپل تجهیزات او سامانونه له وزارتونو ځخه خوندي ځایونو ته لیږدوي.

د پترولو په سټیشنو نو کې د موټرونو غټ قطارونه ولاړ دي او خلك په دې هڅه کې دي تر څو خپل ځانونه له نښارونو ځخه خوندي ځایونو ته ورسوي.

په ننګرهار کې دریمه بمي چاودنه

د ننګرهار ولایت په مرکز جلال آباد کې دا دریمه چاودنه ده چې په تېرو دوه اوونیو کې تر سره کېږي.

دغې نوې چاودنې څه ځاني زیان نه درلود، خو په جلال آباد کې امنیتي مامورینو ویلي چې دغه چاودنه د طالبانو د ملګرو کار دی.

یوه اونۍ مخکې هم د WFP د دفتر مخې ته هم یوه چاودنه شوې وه خو هغې هم ځاني او مالي زیان نه درلود.

پرستونزو بری موندل ریښتینې زړورتیا ده

غروال

انسان د خپل ژوندانه په موندل ریښتینې زړورتیاده" جریان کې له ډیرو لوړو او ژورو سره مخامخ کیږي، وینا د ټولو انسانانو لپاره ډیر مشکلات پرې راځي او ده، ناپلیون یوازې د خپلو دوړاندې تګ په لار کې یې خلکو لپاره نه بلکې د ټولو ډیر خندونه پیدا کیږي، خو هوډ هپوادونو د خلکو لپاره دغه من انسان او هغه شعار ورکړی دی ځکه خو انسان چې هدف ته په نو د نړۍ په ګوټ ګوټ کې رسیدو باور لري او په دې هوډمن او هدفمند انسانان پوهیږي چې د ستونزو او مشکلاتو له منځه وړل پرله پسې هلې ځلې غواړي او د حالاتو په مقابل کې مقاومت او ټینګار هدف ته درسیدو له مهمو لاملونو څخه ګڼل کیږي، نو ارام کیناستل او له مثبتو هلو ځلو څخه لاس اخیستل نه خوښوي، مخ په وړاندې ځي، خندونه او مشکلات یو په بل پسې له خپلې مخې لیرې کوي او ټاکلي هدف ته ځان رسوي. نا پلیون چې د خپل وخت یو نو ماند شخص تیر شوی دی دې ټکي ته په پاملرنې سره راتلونکو نسلونو ته د یوه درس په توګه وایي چې "د ژوندانه پر ستونزو بری درشل کې دی او هپوادوال چې همدا نن مورې او زمورې د مسلمانو خلکو ترمنځ ورورۍ، محبت او خواخوږۍ غواړي چې دا پرته له مادي امکاناتو څخه لاس ته راځي او مورې کولای شو تر دې شعار لاندې خپله ریښتینې زړورتیا په اثبات ورسوو.

وطن پخپله نه ودانیږي بلکې دا زمورې خولو بهولو او یوبل ته لاس ورکولو ته ضرورت لري، مورې به هغه وخت نیکمرغه یو چې دغه اصل مو په پام کې نیولی وي، مورې به هغه وخت د خپل وطن کنډوالي بیا ودانې کړو چې یوبل په غیږ کې ونیسو، د یوبل خبره واورو او په ګډ تفاهم د مشکلاتو د له منځه وړلو لارې چارې ولټوو

دا زمورې دیوه یاځو کسانو د زړه آواز نه دی بلکې د هر افغان له زړه څخه دا غږ راپورته کیږي او دا د هر افغان یوازینی هیله ده چې وطن یې ودان او ژوندیې هوساوي، نو ددې لپاره چې دا اهداف مو تر لاسه کړی وي نو راځئ چې د ژوندانه د ستونزو په له منځه وړلو کې خپله زړورتیا وښیو او دا زړورتیا زمورې په لورینه او پیرزوینه کې نغښتې ده چې دې توګه مورې هیله من یو چې زمورې مسلمان خلک به تر هر څه وراندې دغه زړورتیا او ایثار په اثبات ورسوي او د ژوندانه پر ستونزو به بری ترلاسه کړي.

په افغانستان کې د فکري تحمل بحران

کوثر

تیري څلورویشت کلنې جګړې زمورې هپواد او زمورې وګړي د داسې ښامار خیټې ته د ننه کړي وو چې زهرو یې ټول څه او ټولې هستۍ زهرجنې کړلې. همدغو جګړو له مورې څخه ټولې شتمنۍ په غنیمت یورلې. جګړې بهرنیانو د خپلو ګټو لپاره زمورې په هپواد کې جوړه کړې وه خو په سره ټنور کې یې بې وزله افغانان سوزیدل. د هپواد د سترځیرونکي استاد حبیب الله رفیع په وینا(تر اوسه د افغانستان په ټول تاریخ کې د مذهب، ژبې او سمت په نامه جګړه نه ده شوې) خو په دغه وروستیو جګړو کې بهرنیانو غوښتل ترڅو افغانان د خپلو هپوادونو د ګټو د خوندیتوب لپاره په خپلو منځونو کې په یو اوبل نامه وجنګوي او خپله ورته د نندارې په غوندې کښینې. بهرنیان په دې سوچ کې وو چې څنګه کولای شي افغانان یا هغه ملت چې په خپل ټول ماضي کې د ژبې، قوم، مذهب په نوم جګړه نه لري یو له بل سره ښکیل کړي. همغه وو چې د خپلو ملي ګټو ساتونکو بهرنیانو ددې ولس ددې وګړو ترمنځ د تبعیض او نژاد پرستۍ بدرنګ تخمونه وکرل. د افغانانو په زړونو کې یې داسې بمونه خښ کړل چې پایله یې یو او بل ته د جبهو او سنګرونو نیول وو. په دغه ملت د جګړو او نفرتونو تورو د یوانو څلورویشت کاله خپله حکمراني وچلوله. په دغه توره حکمراني کې دا وګړي له شهیدانو هم ستړي شول. له یتیمانو هم ستړي شول. د وینو. باروتو. لوړو ورانیو کونډو او وارو په ژوندي موزیم کې یې ډیر د ویر او تراژیدیو ژوندي فلمونه ولیدل.

د افغانستان په ټول تاریخ کې د مذهب، ژبې او سمت په نامه جګړه نه ده شوې خو په دغه وروستیو جګړو کې بهرنیانو غوښتل ترڅو افغانان د خپلو هپوادونو د ګټو د خوندیتوب لپاره په خپلو منځونو کې په یو اوبل نامه وجنګوي. او خپله ورته د نندارې په غوندې کښیني.

دا چې اوس افغانستان د جګړو د ښامار له خیټې څخه راوتلی دی خو بیا هم ددې ولس غلیمان په پټه او ښکاره دا ولس دیوې بلې بلا خیټې ته ور ټیله کوي. ددې وطن غلیمان نه غواړي چې افغانان دیوه افغانستان تر سیوري لاندې سره ګډ مینه ناک ژوند وکړي.

تیرو جګړو په هپواد کې تربل هر څه د فکري تحمل قوه له منځه یوړه. د مختلفو ایډیالوژیو د تحمل او زغملو ځواک یې له افغانانو څخه واخیست. دا چې اوس وطن د ثبات خوا ته روان دی باید زمورې فکري بې ثباتي هم د ثبات په لور روانه شي. دا چې کړو چې فکري تنوع ته احترام وکړو. مورې باید د خپلو ګاونډیو او نورو هپوادونو ټولنیز او سیاسي جوړښت ته سرور کوز کړو. اوله هغو نه پند واخلو.

مورې باید د همدا اوس نه تر هر څه د مخه د ټول افغانستان په اړه فکر وکړو هغه که په هره مفکوره، یا هر قوم. ژبه او سمت پورې تړلي یو. د ماضي د بدو پیښو پړه پریو او بل وانه چوو او دا ومنو چې دا وطن ټولو په ګډه وران کړی او اوس ووایو چې باید ټول یې په ګډه له سره آباد کړو.

ددې هپواد د بیا آبادی پروسه هله ښه پر مخ تللی شي چې مورې د یو او بل د زغم توان ولرو. د یو او بل ایډیالوژیو ته درناوی وکړو. او بلا خره د یو او بل ګټو ته درناوی وکړو. که داسې ونه کړو نو بیا به هم مورې او هم زمورې راتلونکی نسل دیوې بلې بلا په خوله کې لویدلي وو.

بخش دوم

اتفاق و صمیمیت ملی

ص . و از پوهنتون مگسا ستر کاندا قسمت چهارم

موضوع لسانهای ملی و رسمی نا رضایتی های زیادی مخصوصاً نزد تعلیم یافته های اقوام مختلف افغانستان را سبب شده است.

شکایات مربوط به لسان با حقوق و هویت قومی در آمیخته اند. مثلاً دری زبانهای افغانستان از حاکمیت چندین صد ساله شاهان مربوط به قبایل پشتون شکایت داشته و اتلاف حقوق افغانان غیر پشتون را "ستم ملی" نام گذارده اند. پشتونها از اشغال دربار و حاکمیت ذریعه غیر پشتونها شاکی بوده ادعا دارند که فضای ذربار و حکومت برای پشتو زبانان مملو از تحقیر عیار شده بود. پشتونها به خاطر لسان شان طرف اهانت قرار گرفته مجبور ساخته میشدند که به زبان دری مکالمه کنند. از طرف دیگر دفاتر رسمی اکثراً به زبان دری معامله میکردند. همچو حالت را پشتونها "ستم فرهنگی" نام گذارده اند.

تشنج علاوه گی را اسمای موسسات، دفاتر وعناوین مسلکی ایجاد کرده اند که پوهنتون ودانشگاه یا پوهنځی یا دانشکده نمونه های آن هستند. تعیین اینکه کدام ادارات به کدام یک از لسانهای پشتو یا دری معامله نمایند و کدام مکاتب عالی و دانشگاهها به کدام زبان تدریس نمایند و چند فیصد لوحه ها و عناوین به دری و کدام فیصدی به پشتو باشند از طریق مشوره با مردم احصایه گیری دقیق و یافتن فارمول هایکه رضایت تمام طرفها را حاصل نماید، صورت گرفته می تواند.

مشکل فعلی اینست که هر طرف تنها به فکر حقوق خود است و بر طرف مقابل چندان رواداری نشان نمیدهد. حق تحصیلات ابتدائی به زبان مادری برای اقوام ازبک، ترکمن، نورستانی، پشه یی و بلوچ موضوع مهم دیگر است که باید به مشوره مردم، در چوکات قانون و به شکل عادلانه حل گردد.

قابل یاد آوریست که نظریات افراطی وجود دارند که باید تصحیح شوند مثلاً برخی پشتون ها ادعا میکنند که "ازینکه پشتون اکثریت است بناءً همه چیز باید به میل شان صورت گیرد و سایر اقوام فرمانبردارانه اطاعت نمایند." دری زبانان افراطی زیر نام اینکه "توبت پشتونها گذشته است" به هیچ نوع، حقوق برای پشتونها قایل نیستند. همچو نظریات افراطی در برخی حالات عوام را نیز زیر اثر قرار داده در قهر و تنفر متقابل سهیم ساخته اند. البته ظلمهائیکه در دشمنی های بین الگروپی طی دهه اخیر صورت گرفته اند در توسعه نظریات افراطی و تنفر و قهر علیه یک قوم رول قابل ملاحظه ای بازی کرده اند.

زن را، مادر را، ستایش کنیم

د مخ چلو ونکی : ورانگه

هوسانکاري

حاجی سید داود

هیله دي پوره شوه
دمه دي جوړه شوه
ډیره مساپري دي وکړه
خواري بسي وسي دي تیري کړي
ساعت او شیبه به دي شمیر له
د شپي به هم کله خوب نه درته
د ورځي پیلامه به دي نه خوښیده
خکه سروکار دي له روغتون او ډاکټرانو سره وه
بیا هم سهار دي په بسم الله او لمانځه پیلاوه
د وخت او ګاډي انتظار دي کاوه
په ژبه بلده نه وی. خو روانه به‌وي
تر خو چې به د علاج تم خای ته ورسیدی
ورځنی چاري درته تکرار وي
ورسره روږدي شوي وي
اما فکر دي بله خوا ګرځیده
ډاکټران او طبی کارکوونکي هم پري نه پوهیده
چې ته! د علاج په دوران کې سوچونه کوی
سهار! به ماسپښین او کله به مازدیګر شو
دارو درمل به دي تمام شول
خو ستاسو سوچ لاتیګمړی پاتې کیده
خورو. اوسیدونه هم مانیجنه وي
په خبرو حرکاتو کې دي خبر کاوه
زړه دي بل ځای و
هسي دي علاج کاوه
ناکراره او پریشانه به وي
پردی هېواد دي نه خوښیده
مجبوریت ایساره کړي وي
پرته له زغمه دي بله چاره هم نه وه
آخر دي خان هغه وطن ته ورساوه
چې ټاته ډیر ګران و
د هر موسم ارمان دي کاوه
راورسیدې. وروسته له ډیره ځنډه
آرامه او هوسا راته ښکاره شوې
په ګاونډ کې لږ دمه شوې
بیا دي هم بیړه کوله
د خبرو جوګه هم نه وې
اصلي ټاټوبی ته دي روانه وې
ما در سره د وطن ترپولي ملګرتیا وکړه
ته له خپلوانو او وطندارانو سره روانه شوې
ټاته دي نور نه کتل
نه دي راسره خدای پامانې وکړه
د خپل کور د لیدو لیواله وې
آخر
زه دي پریښودم. نور مساپر دي پریښودل
تا خان خپل خای او خایګي ته ورساوه
هلته. د کلونو خوریدلو هېوادوالو ستا هر کلی وکړ
هر یو درته خپل ارادت او اخلاص وړاندې کړ
هغه شیبه ستا په مینه پوه شوم
ربښتیا هم چې په حق سره وه
له وطن او وطنداره سره مینه
نه له خانه نه له کورنی او نه له پردي وطن سره
زه نور درته خوښی او هوسانې غواړم
هغه خوښي چې په ټول هېواد کې سوله راشي
د پردیو هېوادونو مساپر به په کور شي
بیا به دي سهار او بیګاه وینم
هر څه به مو خپل وي

ارمان به مو وتلی وي

دپردي هېواد د پردي روغتون او د پردیو له واک نه به خلاص شو
لکه ته چې نن د خپلواکی احساس کوی. اوس دي خدای درته ښه
کړي. موږ ستا. هوسائي او د هېواد نیکمرغي غواړو.

زن و جامعه

زن چراغیست که نور آن جامعه و جهان را مزین و روشن میسازد. زن در جامعه شخصیت بزرگی است که تاریخ به نام و خلقت آن افتخار می نماید زن است که جهان را به حرکت و شور وامیدارد، زن است که با تحمل هزاران تکلیف، منت و مشقت مردان امروز و فردا را تربیت می نماید تا برای جامعه، وطن و مردم مصدر خدمات شایسته و ارزنده شوند قرانکریم این قانون و بنیان گذار عدالت و مساوات در جامعه ارشاد و هدایت می فرماید که زنها لباس مرد ها و مرد ها لباس زنهاست یعنی که موجودیت زنها برای مردها و مردها برای زنان ضرورت است و بدون یکی از این ها حیات قیام و تکمیل شده نمیتواند.

پس امروز اگر مخترعین و کاشفین علوم جهان هستند و یا فلاسفه و نوابغ این همه محصول رنج و زحمات زن موجود لطیف و پر از مهر و مهربانی است باید مقام این خلقت را گرامیداشت نباید حقوق این موجود که علاوه از قرانکریم که بصورت بهتر و کاملتر واضح ساخته است و قانون مدنی هم آنرا سر خط کار به نظر اهمیت نگریسته است چشم پوشی کرد نباید این موجود را مورد اذیت و فشار قرار داد و نباید حقوق و احترام زن را فراموش کرد نباید دیگر به رسوم دوره جاهلیت و نادانی که کفر در اعماق جامعه و بشریت نفوذ و شایع بود و به زن حقوقی قایل و مایل نبودند و با آنها مانند حیوانات برخورد صورت میگرفت، زن بخاطر بدست آوردن پول فروخته میشد و بنام ننگ و غیرت دختران را زنده به گور دفن می کردند اجازه تطبیق داده شود.

د امیدوارو میندو لپاره د مالګی استعمال

خینو پوهانو د امیدوارو ښځو لپاره د مالګی د استعمال کمالی خطرناک ګڼلی دی. خو بیا ډیر ډاکټران او متخصصین پیشنهاد کوی چې د امیدواری په دوره کې دی د مالګی استعمال کم شی. ددی ټولو سره کله چې د بدن د سلو لونو په تندرستی او سلامتیا کې د مالګی اهمیت ته خیر شو. په کار نه ده چې امیدواری ښځی د مالګی د معمولی استعمال څخه منع کړای شی.

په کلی توګه د امیدوارو او سالمو ښځو لپاره د ورځی ۲.۵ ګرامه مالګه او بیا په اوړی کې تر ۵ ګرامو پوری مالګه مجاز شمیرل شوی. خو په پام کې باید ولرو چې هغه امیدواری ښځی چې د زړه. پښتو رګو او دوینو د لوړ فشار په ناروغی اخته دی د پورتنی امر څخه مشتثنی دی او هغوی باید د مالګی د استعمال څخه خانونه وساتی.

اضافه از چهار صد زن و دختر تحت آموزش قرار دارند

رویا محبت مسوول دفتر خدمات بشری برای زنان (H.S.W):

از این حقیقت نمی توان انکار کرد که طی ۲۳ سال جنگ، شهر کابل زمینه آموزش حرفه های مختلف را برای افغانستان وطن عزیز ما به لجن زار بدبختی وسیاه روزی کشانیده شده است، بخصوص در دوره سیاه طالبان که مظالم بر مردم و ملت بیچاره افغان بخصوص قشر زن به انتهای آن رسیده بود.

این حالت حاکم به جامعه مرا واداشت تا کمر همت بخاطر خدمت به وطن و همنوعانم ببندم و همان بود که با ایجاد موسسه یی در ناحیه دهم تلاش زمانی صورت گرفته بود که نظام زن ستیز طالبی بر شهر و کشور مان حکم می راند.

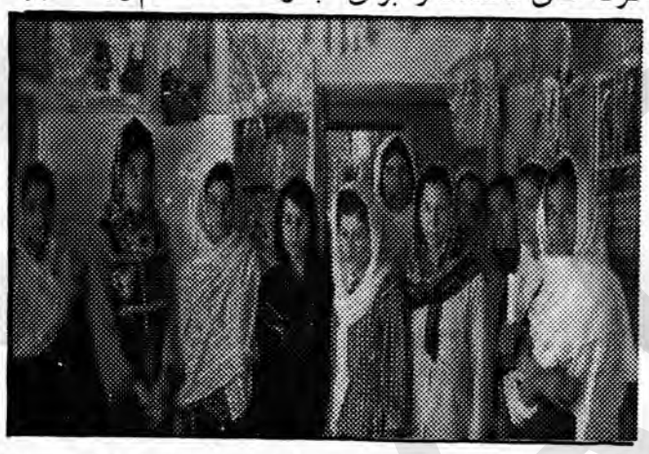

باگذشت زمان و سرنگونی سلطه جبروستم طالبان فعالیت ها گسترش یافت و ما توانستیم مراکزی را در ولایات کاپیسا و لوگر هم ایجاد کنیم که در آنها بیشتر از چارصد زن مصروف کار و آموزش اند. در شروع کار، ما حرفه های چون خیاطی، گلدوزی، خامکدوزی و مورہ بافی را برای شاگردان می آموختیم و توسط کورس های ایجاد شده از سوی موسسه، مان حرفه های خیاطی و قالین بافی نیزتدریس میگردد و پروگرام آموزش سواد نیز شامل خدماتی است که به زنان مظلوم کشور مان که طی سالیان متمادی حقوق شان پامال شده است تقدیم می گردد.

آمنه فدوی

آمنه فدوی یکی ازشعرا ،محدث،مفسر، ادیب وپرهیزگارقرن سیزدهم ادبیات دری است که درسال ۱۲۳۵ هـ.ش درکابل تولدیافت او از طرف مادرنواسه امیر دوست محمد خان است.پدرش سردارنورمحمد خان درزمان عبدالرحمن خان،نایب الحکومه قندهاربود ،ودرمورد آموزش وتعلیم آمنه سخت توجه داشت.

اودرنوجوانی ادبیات دری وپشتورا خوب می دانست قرآن شریف و احادیث را آموخته بود که گاهی تفسیر قرآن را نیزمیکرد ،علاوه از آن آمنه با قریحه شعری که داشت ازهمان نوجوانی به سرودن اشعار پرداخته وتوجه اطرافیان را جلب نمود.

وی بار اول با سردارمحمدسرورخان ازدواج نمودکه ثمره این ازدواج دو فرزند بود شوهرش بعداز چهارسال وفات نمود.آمنه باردوم با سردار عبدالحبیب ازدواج نمود،که بعد از چهارسال شوهر دومش نیز پدرود حیات گفت وپیهم به مرگ شوهر دومش هرچهارفرزندش یکی بعددیگری وفات نمودند وآمنه تنها ماند.

او نخواست باردیگر ازدواج نماید وعبدالرحمن خان برایش مبلغ پنج صدروپیه کابلی معاش مقررنمود.او دومسجد را ازپول شخصی خودیکی درباغ علیمردان ودیگری درکوچه پوستین دوزهای آباد نمودودرچندین منطقه کابل جهت تهیه آب آشامیدنی ،چاه های بزرگی حفرنمود،زمانیکه آمنه برای باردوم به زیارت خانه خدارفت هنگام برگشت دربیت المقدس موتر سرویس حجاج چپه شد ودراثر صدمه ای که برایش وارد گردید، فوری جان داد، ودرهمانجا درکنار آرامگاه حضرت بلال (رض) دفن گردید.

قسمت نهم

جشن نوروز، با تعدیلاتی در درون مایه مراسم خود، پس از طلوع خورشید اسلام درآریانای کهن، همچنان به هستی اش ادامه داد. برخی از مؤرخان ضمن شرح رسوم و دربار ها درزای این جشن را تا یک ماه مي نويسند.

تصاویری که از طرز برگزاری جشن نوروز در دربار غزنویان، به دست داریم بیانگرآن می باشد که در پنج روز نخست آن بار عام داده میشد. به نیازهای مردم رسیده گی میگردید و هدایا و ارمغان های به همه گان به ویژه به چاکران و لشکریان اعطا می شد و در روز ششم که نوروز بزرگ یا خاصه برپا میگردید. امرا با ندیمان خلوت میکردند و به عشرت و طرب می پرداختند. در بزم ها، آهنگها و نغمه های دل انگیز نوروزی نواخته می شدند و به ویژه نوای "نوروز بزرگ" که منوچهری در این بیت اشاره یی بدان دارد:

نوروز بزرگم بزن ای مطرب امروز
زیرا که بود نوبت نوروز به نوروز

از مراسم همه گانی نوروز در دوره های گذشته می توان ازینها یاد کرد:

به پذیره نوروز مردم لباس شسته و نومی پوشیدند، خانه تکانی میکردند. ظرف های مسین را سفید میکردند. چراغ ها را در شب نوروز روشن نگاهمیداشتند در میدان ها، آتش میافروختند و شیر و شیربرنج می جوشاندند. سفره هفت سین را می گستراندند، یعنی خوان ها را با هفت خوردنی که نام هر کدامش با سین آغاز می شد، چون سبزی، سیر، سرکه، سمارق، سمنک، سیب، سنجد می آراستند، از آرایش های دیگر خوان شب نوروز پنیر و مسکه، دانه های سبز شده، گندم به نشانه باروری حاصلات زراعتی. شیرنی که نمادی است از شیرین کامی، تخم مرغ که سمبول پیدایش هستی و زنده گیست و آیینه به نشانه پاکی و روشنی، بودند.

سحر خیزی در بامداد نوروز، بریکدیگر آب پاشیدن وقبل از سخن زدن شیرینی و عسل خوردن، نظاره به رخسار نکویان، گلگشت به روی سبزه زار ها و هدایای نوروزی فرستادن نیز معمول بوده است

جشن باستانی نوروز هنوز هم در کشور ما با مراسمی خاص برپا میشود و در بلخ گزین، برافراشته شدن ژنده شاه ولایتماب حضرت علی کرم الله وجهه این مراسم را شکوه معنوی می بخشد.

از مراسم امروزین جشن نوروز در کشور به گونه، فشرده می توان از تهنیت گفتن مردم این جشن را به همدیگر، آراستن خوان شب نوروز با سبزی، سمنک و آب هفت میوه، پوشیدن لباس های نو، بردن هدایای نوروزی نامزدها به خانه های عروس و داماد، "سبزه لگد کردن" دختران و زنان، اجرای مسابقات ورزشی چون پهلوانی، بزکشی و ریسمان کشی، نیزه بازی و غیره نام برد که همه آن ها نیز ریشه هایی در کهن زمان دارند، نوروز در کشور باستانی ما، به حیث یک جشن ملی و آغاز سال نو، رسماً روز تعطیل بوده و وسایل ارتباط همگانی با پخش نوشته ها و برنامه های ویژه نوروزی، این جشن را گرامی میدارند.

ادامه دارد

نامه وارده

کراچي داران؛ مزاحمت یا معیشت

از دیرگاهی شهریان کابل در نقاط مزدحم و کنار جاده ها شاهد حضور و فعالیت پررنگ و چشم گیر کراچی ها و کراچی داران است تا جائیکه رفت و آمد عابرین و موتر ها را به مشکلات مواجه ساخته است.

شاروالی برای حل پرابلم عبور و مرور شهریان هر چندگاهی اقدام به جمع آوری کراچی ها می کنند که چندان دست آورد و توفیق قابل ملاحظه از اقدام خود در جهت پاکسازی کراچي از سطح شهر نداشته است.

عموما کراچی دار ها دو نوع فعالیت دارند که به کراچی باربری و کراچی سوداگری تقسیم می شود. کراچی های سوداگری که جنس عرضه می دارند از نظر عرضه انواع و اقسام اجناس چندان تفاوت با دکانها ندارند این کراچی ها برخوردار از قابلیت انتقال و جا به جای است ضمنا قیمت و نرخ اجناس مورد عرضه کراچی نسبت به دکان ارزان و پائین است مثلا: یک عدد قلم در دکان ۵ افغانی و در بالای کراچی ۲ الی ۳ افغانی به فروش می رسد که تفاوت قیمت توجه خریداران بیشتری را بسوی کراچی ها جلب نموده است و نیز رجوع قابل ملاحظه خریداران به کراچی نقش عمده، در ترغیب و تشویق گسترش کراچی دار ها داشته است.

کراچی باربری که برای حمل و نقل بار دکانداران و مشتریان مورد استفاده قرار می گیرد چندان مشکل آفرین به نظر نمی آید زیرا نیازمندی به آن عمومی است و گذشته از آن تراکم و تمرکزرا به وجود نمی آرد که در عبور و مرور مشکلات بیافریند. شاید به همین خاطر مامورین شاروالی کار به کار این نوع از کراچی ها ندارند

از آنجاییکه شاروالی دغدغه خدمت به مردم را به سر می پروراند از طرفی فعالیت کراچی دارها ضرورت انکار ناپذیر است و از سوی دیگر فعالیت خود سرانه برای مردم ایجاد مزاحمت می کند باید تدبیر معقول و کار ساز سنجیده و به مرحله اجراء و عمل قرار گیرد

دو گونه راه حل و پیروز شدن بر موانع برای شاروالی قابل پیشنهاد و یاد آوری است.

۱ـ راه حل مقطعی و کوتاه مدت.

۲ـ راه حل دوامدار و دراز مدت.

در قسمت کراچی داران سوداگری در دراز مدت و راه حل اساسی ایجاد شغل مناسب که با اشتغال به آن ضرورت ها و احتیاجات زنده گی بطور اساسی تامین گردد. نهایتاً در شرایط حاضر از ظرفیت حکومت ایجاد اشتغال برای جمعیت بی کار به زودی خارج است باید کوشش و تلاشها متمرکز روی برنامه های کوتاه مدت و مقطعی گردد که با تحقق برنامه های کوتاه مدت چاره سازی می شود و هم زمینه برای تحقق بر نامه های دراز مدت آماده و مهیا خواهد شد.

کار آوری اقدام فعلی شاروالی در پاکسازی کراچی های سوداگری روشن است پس باید راه دیگری پالیده شود.

به نظر می رسد برای حل این پرابلم شاروالی مکان وسیع که ظرفیت جادهی کراچی ها را داشته باشد انتخاب و سپس کراچی دارها را به آن مکان انتقال دهد این مکان منتخب از ازدحام مردم دور نباشد و مزاحمت برای سایرین خلق نکند با این اقدام مشکل عبور و مرور حل. رضایت کراچی داران بدست و وجه را شاروالی میتواند به عنوان کرایه ها اخذ نماید از سوی بدلیل جمع بودن کراچی ها در یک مکان معین و مشخص مردم برای تهیه مواد مورد نیاز شان رو خواهند آورد با این کار نه سیخ می سوزد و نه کباب والاهر چند کراچی را ضبط و مصادره نماید نتیجه مثبت و دلخواه را نمی‌تواند بگیرد زیرا به هیچ وجه امکان ندارد که مردم مجبور و ناچار را صرف با گرفتن وسیله کار جلو فعالیت شان گرفته شود و اگر هم امکان داشته باشد پیامدهای ناگوار و بد تری را از قبیل دزدی و سرقت، کلاه گذاری، و کار های غیر قانونی و .... دارد که به مراتب مشکل آفرین و هزینه بردار است.

م. وردک

رحمت الله

د معلومات راډیو او افغانانو ته د هغې چوپړ

که تیر دوه زره اول میلادي کال په افغانستان کې د بې شمیره ازادو یا بهرنیو خپلواکو راډیوګانو د کال په نامه و نومو نودا خبره او ادعا به مو له حقایقو سره ارخ ولګوي.

کله چې د سپتمبر د یولسمې نیټې پیښو امریکا او نړۍ ولرزوله نو وار د مخه د ټولې نړۍ ستر ګي د افغانستان په لوري واوښتلې ددغه وران او جګړه ځپلي هېواد په لور د مرستو، همدردیو، خواخوږیو او ډیر نور څه یو عظیم لښکر هجوم راوړ.

ددغه عظیم لښکر په هجوم کې د نړۍ د میډیا او رسنیو ایجنسیو لازویانو هم برخه درلوده. د ستر ګو په رپ کې په پلازمینه کابل کې ترسلو اوښتو چاپې مطبوعاتو وزر وغوړول. بهرنیو راډیوګانو د هېواد د F.M څپې تر خپلې ولکې لاندې راوستلې.

افغانستان د تروریزم ضد پراخې او ستړې جګړې اولنۍ ډګر و ګرځیدو. د ترهګرۍ ضد ټلوالې طالبان د بن لاډن لارویان او مرید ان یواځې په ظاهري بڼه د افغانستان له سیاسي ډګر څخه وتلو ته اړویستل.

د کله نه چې متحده ایالاتو دا جګړه شروع کړه ددې سره اوږه په اوږه یې خپل د تبلیغاتو او پروپاګندې سنګر هم پرانیست. د معلوماتو یوې راډیو په کار پیل وکړ. ددې راډیو مخه او موخه دا وه چې د افغانستان عام ولس ته د طالبانو او بن لادن د پلویانو په اړه د خپل زړه معلومات: غوټې او رازونه وسپړي. له ړندو مزائیلو او بمونو څخه ورته د ځان ساتنې چل وښیي. د موسیقۍ او سندرو په مټ د افغانانو روحي غذایې رژیم خواکمن کړي.

هغه هم داسې موسیقي او سندرې چې عام ولس پرې د پوهاوي هیڅ وړتیا نه لري.

هو! متحده ایالات د خپلو کړه معلوماتو له مخې افغان ولس ته یواځې د سندرو پر اړتیا خبره کوي او وایي چې تیرې جګړې یواځې دغې ولس او خلکو ته دموسیقۍ د قحطۍ بلا په سوغات کې راوړې ده او دنورو شیانو د اړتیاو په اړه سم سمکې دي.

دغه معلوماتي راډیو عامو وګړو ته لاښونه کوي چې د تلوالې الوتکو ته د روښنایي وسیلې ور وانه چوي دا ځکه چې کیدلای شي د نه پوهاوي (سوءتفاهم) له وجې تاسې د نښې ښکار شي. خو په پکتیکا کې د ماشومانو او ښځو هغه وژنه چې د همدې نه پوهاوي له املې شوې وه یا په کونړ کې د یوه تنکي ماشوم وژنه چې د راندې توغندي ښکار شو او په سلګونو داسې پیښو چې په تس کې یې تر زرو زیات عام وګړي وژلې او تر دې زیات یې د تل لپاره معیوب کړي دغه کسان د داسې ولس د داسې وطن او د داسې فقیر ژوند څښتنان وو چې د تیارې پرمهال یې په خپلو کورونو کې ډیوې هم نه درلودې. وار خو ددې شو چې دوی الوتکو ته رنا ورواچوي.

هو! افغان ولس د هغه چا د بدلې لپاره په سره تنور کې سوځي چې پرون یې همدې ولس د دې رواو چې تر سیوري لاندې تریخ ژوند تیر ولو.

همدا شان دغه معلوماتي راډیو د ترهګرو د سر سمبالونکو په اړه داسې جایزې اعلانوي چې که ګواکې دغه ستر ترهګر دوی ته چاوښودل او یا یې د دوی په اړه یې معلومات ورکړل نو له خیره سره به د بندل. بندل ډالرو خاوندان شي.

خو په ډیره خوا شینۍ سره باید ووایو چې افغان ولس او دومره وینې او بیدار بخت!

خو په دغو ډالرو من اوسلوی کې هم د هغه چا نصیب دی چې تر پرون. نن او حتی سبا پورې یې له همد غو ترهګرو سره خوږه یاري وه او لاهم دوام کوي.

زمونږ غوښتنه له دغې راډیو څخه داده چې هسې د خپل کار پایله دهوا څپو ته ونه سپاري بلکې د افغان ولس له غوښتنو سره سم خپل خپرنیز پرګرامونه پرمخ بوځي.

او د افغانانو دحقیقي اړتیاو او غوښتنو پربنا حقیقي او ریښتینې چوپړ ترسره کړي.

In This Issue

1- Bomb Explosion In Kandahar
2- Bomb Explosion In Jalalabad
3- Italian Troops In Khost
4- Depression Of Afghan Refugees In Kacha Garrai Camp
5- France And Russia Veto
6- Critical Situation In Iraq
7- What To Do?
8- Women Page
9- Overcoming Difficulties Of Life Is The Real Bravery

ERADA Daily

Daily Independent Publication, Publisher: Afghan Media Resource Center
Founder: Haji Sayed Daud, Chief Editor: Zuhoor Afghan
Mobil Phone: 070224787

۰۷۰۲۷۹۳۰۴
070279304

اراده در ویرایش و پیرایش مطالب دست باز دارد

ادرس: پروان بینه (بینهای بهارستان سرک مسجد حاجی میر احمد)
تیلفون موبایل: ۰۷۰۲۲۴۷۸۷

قیمت فی شماره (۲) افغانی

اراده
د افغان نشراتي مرکز خپرونه

زیر نظر هیأت تحریر انتشار میابد

مدیر مسوول: ظهور افغان
سکرتر مسوول: سید محمد "عادل"
معاون: اسماعیل "تیمور"

موسس و صاحب امتیاز: حاجی سید داود

اندیشه و عقاید مطرح شده از سوی نویسنده گان به خودشان مربوط است

کمپوز ودیزاین انجینیر: محمدجمیل "امیری" چاپ: مطبعه مرکز نشرات افغان